Beraat Sonrası Yöneticiliğe Dönüş

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm	18.06.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/18795	Anayasa 20, 7081 SK 8, DMK 137

ÖZET

Görevden uzaklaştırılıp öğretmen olarak atanan şube müdürü beraat etmiş, ancak tedbir kaldırıldıktan sonra eski görevine iade edilmemiştir. AYM, iadeye engel bir zorunluluk gösterilmediği ve itibar kaybı iddiası değerlendirilmediği için özel hayata saygı hakkının ihlaline karar vermiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/beraat-sonrasi-yoneticilik-gorevine-iade-ozel-hayat-aym-2021-18795/

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/18795)

Karar Tarihi: 18/6/2026

[Heyet, raportör ve başvurucu bilgileri derlemeye alınmamıştır.]

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılması sonrasında önceki yöneticilik görevine atamanın yapılmaması nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, Karatay İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmaktayken hakkında Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanmasına (FETÖ/PDY) üye olduğu iddiasıyla devam eden adli soruşturma nedeniyle Karatay Kaymakamlığı (Kaymakamlık) tarafından 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 137. maddesi uyarınca görevden

uzaklaştırılmıştır. Görevden uzaklaştırma tedbiri devam ederken maarif müfettişleri tarafından FETÖ/PDY ile iş birliği içinde hareket ettiği, üyesi olduğu ve yardımda bulunduğu iddialarını araştırmak üzere başvurucu hakkında idari soruşturma başlatılmıştır. Bu soruşturma sonucunda düzenlenen raporda görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulandığı süre içinde yöneticilik görevinden alınması kanaati bildirilmiştir. Bildirilen bu teklif doğrultusunda 11/4/2017 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başvurucunun öğretmen olarak atanmasına karar verilmiştir. Atama nedeni "15/8/2016 tarihli ve 673 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (673 sayılı KHK) 8. maddesi kapsamında yöneticilik görevinden ayrılma" olarak belirtilmiştir.

3. Kaymakamlık, hakkında açılan kamu davasında başvurucunun beraat etmesi üzerine 22/2/2019 tarihinde görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasına karar vermiştir. Bunun üzerine öğretmen olarak görevine devam eden başvurucu, önceki yöneticilik görevine iade edilmesi talebinde bulunmuş ise de bu talebi idare tarafından zımnen reddedilmiştir.

4. Başvurucu, anılan işlemin iptal edilmesi talebiyle dava açmıştır. Konya 2. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 6/12/2019 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Kararda, 673 sayılı KHK'nın 8. maddesine atıf yapılarak memurların naklen atanmaları konusunda idarelere takdir yetkisi tanındığı vurgulanmıştır. Bu düzenlemeler doğrultusunda idarenin yönetici pozisyonundaki başvurucuyu takdir yetkisi dâhilinde kazanılmış hak aylık derecesinde asıl mesleği olan öğretmen kadrosuna atamasında herhangi bir hukuka aykırılıktan bahsedilemeyeceği ifade edilmiştir. Kararda ayrıca işlemin hukuka aykırı öznel bir nedenle tesis edildiğine dair bir iddia ve bu iddiayı destekler nitelikte bir belge ortaya konulamadığı, dolayısıyla başvurucunun öğretmen kadrosuna atanmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir.

5. Başvurucu, anılan karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Konya Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi 21/1/2021 tarihinde kararda hukuka aykırılık bulunmadığından istinaf başvurusunun kesin olarak reddine hükmetmiştir.
6. Başvurucu, nihai kararı 15/2/2021 tarihinde öğrendikten sonra 15/3/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

8. Başvurucu; sınavda başarılı olarak kazandığı eski yöneticilik görevine dönmesi gerekirken öğretmen olarak atandığını, bu durumun itibarının zedelenmesine yol açtığını belirtmiştir. Ayrıca eski görevine devam etmesinin önünde herhangi bir fiilî ve hukuki engel bulunmamasına ve hakkında beraat kararı verilmesine rağmen eski görevine atanmamasının hakkaniyete aykırı olduğunu vurgulamıştır. Bunun yanında kendisiyle aynı durumda olan kişilerin önceki görevlerine iade edildiğini ifade etmiştir. Öte yandan başvurucu, yeniden kamu görevine dönen kişilerin atanmasında yöneticilik görevlerinden önce bulundukları kadro ve pozisyon ünvanlarının dikkate alınmasını öngören kuralın Anayasa Mahkemesi tarafından 24/12/2019 tarihinde iptal edildiğini

belirterek adil yargılanma hakkı, masumiyet karinesi, eşitlik ilkesi ve özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

9. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; mevcut başvuru incelenirken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü şartlarının dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında önceki ihlal iddialarını tekrar etmiştir.

10. Mesleki hayata yönelik somut olaya benzer tedbirlerin ya da müdahalelerin hangi durumlarda özel hayata saygı hakkı bağlamında uygulanabilir olduğu hususunda belirlenen ölçütler ([GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020, §§ 84-96) kararında açıklanmıştır. Somut olayda başvurucunun görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılması sonrasında önceki yöneticilik görevine atanmaması şeklindeki mesleki hayatına yönelik alınan tedbirin özel hayata ilişkin herhangi bir nedene dayanmadığı, bununla birlikte başvurucunun mesleki hayatına yönelik müdahalenin özel hayatını ciddi şekilde etkilediği ve bu etkinin belirli bir ağırlık düzeyine ulaştığı anlaşılmıştır. Başvurucunun görevden uzaklaştırılmadan önceki yöneticilik pozisyonuna atanmasının engellenmesinin meslek hayatında üçüncü kişilerle ilişki kurabilme ve geliştirebilme imkânını önemli ölçüde zayıflatmasına, sosyal ve mesleki itibarını koruyabilmesi açısından ciddi sonuçlar doğurmasına yol açacağı değerlendirilmiştir. Bu durumda başvurunun sonuca dayalı yaklaşım çerçevesinde özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenebilir nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır (benzer yönde değerlendirme için bkz. [1. B.], B. No: 2021/876, 21/1/2025, § 11).

11. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

12. Eldeki olayda başvurucu şube müdürü olarak görev yapmaktayken hakkında devam eden adli soruşturma nedeniyle yöneticilik görevinden uzaklaştırılarak aynı ilçeye öğretmen olarak atanmıştır. Soruşturmanın nihai olarak tamamlanması akabinde ise görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasına karar verilmiştir. Bununla birlikte başvurucu, görevden uzaklaştırılmadan önceki yöneticilik görevine değil farklı ilçedeki bir okula öğretmen olarak atanmıştır.

13. Başvurucunun görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırıldıktan sonra eski yöneticilik görevi yerine başka bir ilçedeki okula öğretmen olarak atanması şeklindeki işlem 6/2/2018 tarihli ve 7081 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un "Görevden uzaklaştırılanların iade usulü" başlıklı 8. maddesinde yer alan "15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemi sonrasında kamu kurum ve kuruluşlarınca ilgili mevzuatına göre görevden uzaklaştırılan ve yönetici kadrolarında bulunan personelin görevlerine iadesi, halen bulundukları yöneticilik görevi dışında öğrenim durumları ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadro ve pozisyonlara atanmak suretiyle de yerine getirilebilir." hükmüne dayanılarak tesis edilmiştir. Dolayısıyla müdahalenin kanuni dayanağı bulunmaktadır. Diğer yandan terör örgütleriyle mücadele kapsamında uygulanan tedbirler dikkate alındığında başvurucunun özel hayata saygı hakkına yapılan müdahalenin millî güvenliğin sağlanması meşru amacına dayandığı anlaşılmıştır. Öte yandan söz konusu müdahalenin

demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve ölçülü olup olmadığının ayrıca incelenmesi gerekmektedir (B. No: 2021/876, § 14).

14. Anayasa Mahkemesi, benzer bir konu hakkında verdiği B. No: 2021/876 sayılı kararında ilgili hak yönünden getirilen sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaması hususunda değerlendirmelerde bulunmuştur. Anılan kararda belirtilen ölçütlere riayetle bir sınırlandırma yapılıp yapılmadığının tespiti için müdahale teşkil eden önlemin temelini oluşturan meşru amaç karşısında bireye düşen fedakarlığın ağırlığının gözönünde bulundurulması ve gözetilen genel yararın gerekleri ile bireyin temel hakkının korunması arasında adil bir dengenin kurulup kurulmadığının belirlenmesinin zorunlu olduğunu kabul etmiştir (B. No: 2021/876, §§ 15, 16).

15. Belirtilen kararda Anayasa Mahkemesinin 24/12/2019 tarihli ve E.2018/159, K.2019/93 sayılı kararıyla 7075 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verildiği vurgulanmıştır. İptal edilen cümlede müdür yardımcısı veya daha üstü ile bunlara eş değer yöneticilik görevinde bulunmaktayken kamu görevinden çıkarılanların Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu (Komisyon) tarafından başvurularının kabulüne ve kamu görevine iade edilmeleri hâlinde atamalarında, söz konusu yöneticilik görevlerinden önce bulundukları kadro ve pozisyon ünvanlarının dikkate alınacağının hüküm altına alındığı ifade edilmiştir (B. No: 2021/876, §§ 17, 18; AYM, E.2018/159, K.2019/93, 24/12/2019, §§ 29-31).

16. Kararda ayrıca, ([2. B.], B. No: 2019/35343, 30/3/2022) kararında yöneticilik görevine iade edilmesine dair başvurucuya özgü hukuki ve fiilî şartların değerlendirilmesi söz konusu olmaksızın başvurucunun mesleki hayatı bakımından gerçekleştirilen müdahalenin doğrudan dayanağını oluşturan düzenlemenin kanunilik şartını sağlamadığının kabul edildiği belirtilmiştir. Kararda, Komisyon kararıyla görevine iade edilenlerin eski görevine dönmesinin kategorik olarak yasaklanmasını içeren söz konusu kanuni düzenlemenin Anayasa'nın 13. maddesi ve özel hayata saygı hakkını düzenleyen 20. maddesine aykırı olduğunu tespit ettiği vurgulanmıştır (B. No: 2019/35343, § 50). Bununla birlikte somut olaya benzer nitelikte olan ([2. B.], B. No: 2019/15788, 1/3/2023) başvurusunda da yargısal makamlar tarafından olayın koşulları çerçevesinde başvurucunun durumuna özgü bir değerlendirme yapılmadığı, ayrıca kamu görevinden uzaklaştırılan başvurucunun önceki görevine iade edilmesine engel teşkil edecek hukuki ve fiilî bir zorunluluğun ortaya konulmadığı, anılan müdahalenin olağanüstü hal döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanımının durdurulmasını ve sınırlandırılmasını düzenleyen Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlere uygun olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir (B. No: 2021/876, §§ 19, 20; B. No: 2019/15788, §§ 50-52).

17. B. No: 2021/876 sayılı kararda son olarak 7081 sayılı Kanun'la getirilen düzenlemede yönetici olarak görev yapmaktayken görevden uzaklaştırılmış kişilerin yöneticilik görevi dışında öğrenim durumları ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadro ve pozisyonlara atanmak suretiyle de göreve iade edilebileceğine yönelik ilgili idarelere tanınan takdir hakkının kullanılmasıyla ortaya çıkan müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve ölçülü olduğu sonucuna

varılabilmesi için her şeyden önce bu takdir hakkının kullanılması konusundaki ilgili ve yeterli gerekçelerin ortaya konulması gerektiği vurgulanmıştır (B. No: 2021/876, § 21).

18. İncelenen olayda başvurucunun öğretmen olarak atanmasına ilişkin 26/2/2019 tarihli idari işlemde atama nedeni olarak sadece "673 sayılı KHK'nın ilgili hükmü kapsamında yöneticilik görevinden ayrılma" şeklinde bir ibare bulunmaktadır. Bundan farklı olarak başvurucunun yöneticilik görevine atanmamasına yönelik başka bir sebep de atama işleminde yer almamaktadır. Yargısal safahatta ise Mahkemenin gerekçesinde idarenin atama konusundaki takdir hakkına atıfta bulunulmuş, yöneticilik görevinin hassasiyetinden bahsedilmiştir. Ayrıca başvurucu tarafından takdir hakkının kötüye kullanıldığına ilişkin somut bir bilgi ve belge sunulmadığı ifade edilmiştir. Bunun dışında başvurucunun dava dilekçesinde ileri sürdüğü aynı göreve tekrara atanmaması nedeniyle sosyal çevresinde ortaya çıkan olumsuz algının ve itibar kaybettiğine yönelik iddiasının da yargısal makamlar tarafından idarenin kullanmış olduğu takdir hakkı denetlenirken gözönüne alınmadığı, bu hususta ilgili ve yeterli gerekçelere yer verilmediği görülmüştür.

19. Bu bağlamda yargısal makamlar tarafından somut olayın koşulları ve başvurucunun şikâyet ettiği hususlar dikkate alınarak başvurucunun durumuna özgü bir değerlendirme yapılmamış, kamu görevinden uzaklaştırılan başvurucunun önceki görevine iade edilmesine engel teşkil edecek hukuki ve fiilî zorunluluğa ilişkin bir gerekçe de ortaya konulmamıştır. Bu doğrultuda hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılan başvurucunun önceki yöneticilik görevine atanmamasının başvurucu üzerindeki etkisi dikkate alındığında ölçülülük şartını sağlamadığı ve başvurucunun özel hayata saygı hakkı üzerindeki sınırlama neticesinde ulaşılabilecek genel yarar ile başvurucunun temel hakkının korunması arasında adil bir denge gözetilmediği anlaşılmıştır. Sonuç olarak eldeki başvuruda B. No: 2021/876 sayılı karardan ayrılmayı gerektiren bir yön bulunmamaktadır.

20. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

21. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile miktar belirtmeksizin maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

22. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

23. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,
B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin özel hayata saygı hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Konya 2. İdare Mahkemesine (E.2019/907, K.2019/1559) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 487,60 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/6/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.